

ББК-1191

ВМ 2020.

ПАМ'ЯТИ

МАРКІЯНА
ШАШКЕВИЧА

КНИРІА ВЪ ПЯДЕСЯТЬЛѢТНІЙ РОКОВИНЫ
ЕГО СМЕРТИ.
написавъ

І. Я. Луцькѣ

НИКОЛАЕВИЧ
КОЦОВСКИ

Накладомъ редакціи „Посланника“

ЦѢНА 5 КР.

На дохѣдъ будовы памятника бл. п. Маркіяна.

ПЕРМЬ

ИЗДАТЕЛЬСТВО

ИЗДАТЕЛЬСТВО

ИЗДАТЕЛЬСТВО

ИЗДАТЕЛЬСТВО

ИЗДАТЕЛЬСТВО

ИЗДАТЕЛЬСТВО

ИЗДАТЕЛЬСТВО

ИЗДАТЕЛЬСТВО

ИЗДАТЕЛЬСТВО

ІІК ПАМ'ЯТИ 7.191

МАРКІЯНА РУСЛАНА ШАШКЕВИЧА

НАЙЩИРШОГО СЫНА РУСИ

ВНА - 2030.

въ пятьдесятлѣтну памятку Єго смерти и въ памятку перенесеня
Єго мощей зъ Новосѣлокъ лѣсныхъ до Львова, на дняхъ
19. и 20. жовтня 1893. року.

написавъ

І. Я. ЛУЦЫКЪ.

~~КОПИРАКТ
НИКОЛАЕВИЧ.
КОЦОВСКИЙ~~

НАКЛАДОМЪ РЕДАКЦІИ „ПОСЛАННИКА“

1893.

Зъ печатнѣ А. Цѣхоцкого
въ Бережанахъ.

И - 14751

**АДВОКАТЪ
КОЦОВСКІЙ**

11

**Адвокат
KOCOWSKI** И 153110

Комп. 2

Руска мати насъ родила,
Руска мати насъ повила,
Руска мати насъ любила, —
Чомужь мова ей не мила?
Чомъ ся невъ встыдати маемъ?
Чомъ чужую полюбляемъ?

Маркіянъ Шашкевичъ.

Львівська бібліотека
АН УРСР
№ И 153111

Повстань зъ могилы! воскресни пророче,
Оживите кости довгимъ сномъ сповитѣ,
А чей померкнутъ тѣни довгой ночи
И руске небо почне вже зарѣти,
Ясный лучъ сонця въ хату нашу гляне,
Повстань зъ могилы, повстань Маркіяне!

Повстань зъ могилы! вѣрный Руси сыну
Чи ты не чуешь? до рѣдной хаты
Руска родина просить Тя въ гостину
Радабъ дѣзнатись, радабъ поспытати:
Чи для ней зѣйде ще сонце весняне,
Повстань зъ могилы, повстань Маркіяне!

Повстань зъ могилы рускій соловѣю,
Най Твоя пѣсня якъ передъ лѣтами
Вливае въ сердца вѣру и надѣю,
Що узримъ правды сонце ще надъ нами;
Зъ днешного горя що слѣду не стане,
О повстань зъ гробу, повстань Маркіяне!

Ѣому лѣтъ пятьдесятъ, якъ на кладбищи въ селѣ Новосѣлки, каменецкого повѣта, прибула свѣжа могила. Се громада хоронила душпастыря своего, отца Маркіяна Шашкевича; а кѣлька сердецъ рускихъ, кѣлька щирыхъ душъ, хочъ здалека ѡтъ той могилы, хоронило найщиршого сына Руси, найгорячѣйшого любителя своего народу, хоронило того, кто першій ставъ будити Русь дожитя; животворнымъ своимъ словомъ навѣвъ сынѡвъ еи на дорогу власного самопѡзнаня, нѣжною своею пѣснею показавъ красу нашої мовы, котра на тогдѣ плекалась лишъ тамъ, де било еще сердце Руси—пѡдъ стрѣхами сельскихъ хатъ нашихъ. Божъ судьба наша, незавидна и нынѣ, була тогды дуже, дуже горестна. Вѣки зложились на тоє, щобы зъ давной могучости остались лишъ слѣды; досыть сказати, що назвою Русинѡвъ знаменовано лишень людъ робочій, невольный, бо ѡтданы панщинѣ. Зъ родѡвъ боярскихъ, зъ давной шляхты рускои, котра въ своихъ часахъ числомъ переважала шляхту польску и литовску, не стало нѣ одного, о рускѡй интелігенціи анѣ чутки не було; одинъ нарѡдъ лишъ берѣгъ свое слово, свою пѣсню прекрасну, свѡй звычай и обычай и зъ него вый-

шла животворна сила, котра розбудила насъ до життя, и котра, розвиваючись хорошо пѣдъ отцѣвскимъ австрійскимъ правительствомъ, поставила насъ на тѣй дорозѣ, на якій стоимо нынѣ, на дорозѣ поступу, хочъ еще повѣльного, и здобуваня собѣ правъ, о котрѣи кожда народнѣсть, зѣ вгяду на интересъ и походяче зъ ѳтеи супротивленье ся другихъ народностей, сама выбороти собѣ мусить. Но ктожь бувъ сей, котрый першій звернувъ увагу на сей нарѣдъ? Бувъ се Маркіянъ Шашкевичъ. Справдѣ и передъ его выступленьемъ неразъ и въ не однѣмъ серци рускѣмъ ѳчувалася потреба звернення ся до народа того — бувъ-бо се часъ, коли всѣ племена славянскѣи, идучи за примѣромъ Нѣмцѣвъ и Франціи, взялися до труда и працѣ надъ пѣднесеньемъ своего слова и своихъ правъ народныхъ, а духъ сей мусѣвъ ѳтбити ся и въ сердцахъ русскихъ, котрыхъ минувшѣсть, якъ-жежь красша була ѳтъ минувшости иншихъ Славянъ-побратимѣвъ...

Отъ, що пише о тѣмъ незабвенный спѣвакъ, о. Николай Устыяновичъ: „Тямлю ще якъ нынѣ, бо-жь и мои лѣта молодшѣи стрѣтили тую хвилю (о якій мы згадали выше) якъ неразъ ровесники мои на всеучилищи Львѣвскѣи розмавляли за рущину, за бувальщину, за святую батькѣвщину;

а слезы точилися не одному по блѣдавѣмъ личку. Они тужили за чимъ-то, ждали чогось-то, надѣялись на щось-то, они желали щось-то сказати свѣту, обголосити по сусѣдщинѣ, але слова не могли ще выразити чувства вырывающого ся зъ глубокихъ глубинъ сердца. Сюда и туда озвався голосъ въ правдѣ, однакожь боязливо, слабо, якъ тая дитина, що лебедѣти пѣчне. Не було ще пѣвця, не було соловѣя; но въ необавѣ выбила и для него хвиля“. Соловѣмъ тымъ бувъ Маркіянъ Шашкевичъ. Онъ то першій, якъ каже той самъ писатель: „заспѣвавъ по святоруски, взбився со-коломъ понадъ днѣстряньскій нивы, и взлѣсь собою въ короткѣмъ, але высокѣмъ возлетѣ руске слово въ надземскій свѣты“. Ёго пѣсня трафила до кожного руского сердца и розбудила вѣщого духа въ многихъ молодыхъ Русинахъ, якъ-бы еи отгомонамъ озвався: Николай Устыяновичъ, Могильницкій, Лука зъ Ракова, Іос. Левицкій, Головацкій, Вагилевичъ, Козановичъ, Бульвинскій и другіи. Руске слово удивило всѣхъ своею красотою, начебъ лучъ весняного сонця заглянуло въ каждый рѣдний куть; всѣ пѣзнали, що трудомъ и працею можна здвигнутися зъ вѣкового сна, спѣзнали, що земля наша може гѣдно стояти въ рядѣ своихъ словянскихъ посестръ. Все то було дѣломъ Мар-

кіяна, все то єго заслуга. Онъ розб'яривъ въ другихъ той огонь любви до всего, що своє и питоме, онъ до послѣднои хвилѣ житя, хочъ такъ короткого, живъ лишень великою, внеслою гадкою, щобы „розвивати рускій цвѣтъ“, плекати рѣдне слово и рѣдну пѣсню, просвѣтити „наименшого брата“, осолодити єго гѣркій трудъ паньщиняный, звѣщати єму хвилю свободы; онъ першій показавъ свѣтови, що Русь жїє въ миліонахъ сердець, открытыхъ не саетою, а сердакомъ. Тихій труженникъ, великій апостоль ѣтродження нашего, найлѣпшій и найпримѣрнѣйшій священникъ и пастырь свого стада, не дѣждавъ бачити овочей свого труда :

Розвивъ-єсь намъ весну, соловею красный,
Вергъ-єсь цвѣтомъ незнанымъ на дикій пустары,
Заграла природа, зазорѣвъ день ясный,
Счезла мрака студена, пошумѣли мары...
Якъ предтеча стеливъ ты путь спасенія,
Но, якъ онъ не бачивъ славы воскресенія...

Такъ плаче надъ єго домовиною сучасный єму Николай Устыяновичъ.

И нынѣ, по пятидесятехъ лѣтахъ, кости єго переносимо до свѣжои могилы. Ще разъ пѣднесли ся они, щобы споглянути на дѣло своє, щобы мы на видъ єго домовины загрѣлися тымъ огнемъ, який оживлявъ єго. Лѣтъ пятьдесятъ, не малый се

протягъ часу. Мы переходили не одну судьбу, та двиглися однако не мало впередъ. Нынѣ смѣло сказати можемо свѣтови, кто мы и що мы; той нарѣдъ нашъ, для котрого Маркіянъ посвятивъ житье свое, чимъ разъ бѣльше стремить до свѣтла и тепла, яке несе просвѣта. Нарѣдъ сей при- нявъ Маркіяна слово:

Откинь той камѣнь, що ти сердце тисне,
Дозволь въ той сумный тинь
Най свободоньки сонѣчко заблысне,
Ты не неволь сынъ!....

Свята Церковь и Русь просвѣщена, щаслива, тѣ два идеали, для котрыхъ било сердце Маркіяна, святѣ и для люду руского; миліоны братьей на- шихъ свято держатся ихъ и держати будутъ, бо се завѣщанье по бл. п. Маркіянѣ, бо се пригаду- ютъ и стверджають въ нихъ тѣ тлѣннѣ его останки.

Тожъ на тризну спѣшѣмъ, на тризну до его домовины! Розмавляймо съ нею; поскаржмося на нашѣ болѣ и злиднѣ; научѣмся ѡтъ ней, якъ терневымъ шляхомъ доходится до цѣли; при ней вызнаймо нашѣ блуды и при ней каймо ся ихъ! Брятя! се домовина того, котрый не знавъ роз- дору, а знавъ лишень нарѣдъ рускѣй, поконвѣч- ный. Чи съ соромомъ не понуримо при ней очей

нашихъ? „Разомъ руки си подаймо!“ того ѡнъ бажає! того хоче! бо инакше тѣ тлѣннѣ останки не знайдуть спокою въ тѣй землі, котрой були апостоломъ. А духъ его, той має тѣлько могилъ, кѣлько сердець щирыхъ на Руси. Тамъ ѡнъ хоронится и хоронитись буде, такъ довго, якъ довго одно еще руске сердце бѣе.

Вѣчная ему память!

ВМ = 2030

От. Маркіянъ Шашкевичъ

родився въ селѣ Пѣдлѣсю, повѣта золочѣвского, дня 6. листопада 1811. Отець его, Іоаннъ, бувъ священникомъ въ селѣ Квяже, того самого повѣта. Народнѣ школы покѣнчивъ ѡнъ въ Золочевѣ, гимназію въ Бережанахъ. Лагѣднѣсть характеру, надзвычайна нѣжнѣсть, порываюча сила слова зробили его вже въ школахъ любимцемъ его ровесникѣвъ, котрѣ тогды вже горнулися до него. Яко ученикъ гимназіи писавъ ѡнъ стишки (натогды еще въ польскѣмъ языкѣ, бувъ-бо то часъ, въ котрѣмъ по домахъ священническихъ не уживано иншого языка, якъ польского) на именины родичей и иншѣ торжества родиннѣ. Гимназію укѣнчивъ ѡнъ року 1829. и ѡбѣля вступивъ до духовной семинаріи во Львовѣ, де крѣмъ богословія, питомцѣ слухали еще и фильзофіи. За мале провиненьє противо обовязуючому порядкови въ семинаріи зѣставъ

бнѣ зъ ѳтамъ прогнаний и черезъ довшій часъ, закимъ принято его назадъ, удержувався зъ лекціи. Въ року 1838 подружився бнѣ съ Юлією, дочкою священника Крушиньского въ Деревнѣ, тогожь року збѣставъ высвяченый, бувъ администраторомъ въ Гумнискахъ, опѣсля въ Нестаничахъ; а въ кѣнци въ Новосѣлкахъ, де на веснѣ 1843 р въ 32 роцѣ житя померъ. Страшна праця такъ надъ собою, якъ и надъ ученьемъ другихъ, пѣдкопала его здоровльє, поволи почала розвиватися недуга грудна, котра побѣльшена кѣльколколѣтнимъ трудомъ священническимъ, передъ часомъ перетяла нитку мнѣгонадѣйного его житя. „Маркіянъ бувъ середного взросту, щуплый але меткій, волосє ясно-русе, очи синій, тужній, нѣсѣ не великій, кѣнчастый — лице худощаве выражало якусь тугу и болѣсть. Самъ бувъ мягкого, доброго сердца, въ товариствѣ дотепный и забавный. Лишь коли розговорився за Рущину, народнѣсть, за рѣдный языкъ, родиму словеснѣсть и пр., тѣгда показала вся сильна душа его, очи блыснули якимъ святымъ вдохновеньемъ, чоло трохи приморщилося и лице набрало якось грѣзнои поваги — говоривъ сердечно — сильно переконувавъ, бо му зъ сердца ишло — бнѣ цѣлый тымъ духомъ живъ и ѳтдыхавъ“ — такъ оповѣдає про него Головацкій. А теперъ слѣвце о его творахъ :

Якъ сказали мы вже въ передовѣй статіи, найбѣльшою заслугою Маркіяна було се, що бнѣ першій озвався рѣднымъ нашимъ рускимъ словомъ. Знавъ бнѣ се, що перше всего мусить розбудити любовь до того слова въ тыхъ, котрѣ могли-бы трудомъ своимъ статися апостолами-просвѣтителами народу свого. Показати имъ цѣ-

ду красу того слова рѣдного, се була провѣдна гадка Маркіяна, а красы той не мѣгъ показати въ нѣчѣмъ, якъ не въ народныхъ нашихъ пѣсняхъ, въ котрыхъ она перебивае якъ найчудеснѣйше. И бѣтъ того зачавъ Маркіянъ. „Збирай цвѣточки верховинскіѣ“ — пише бѣтъ до Козановича — „а насадимо городець руского слова“. А при тѣмъ пѣсни, выпѣваніи вдохновенными грудьми самого Маркіяна, его власніи творы, такъ спорѣдненіи съ пѣснями народными, причинилися наибѣльше до того и сталися дѣйстно „основнымъ звукомъ для молодыхъ письменниковъ Галича“. Всѣхъ поезій Маркіяна, до теперъ печатаныхъ, знаємо 19.; кѣлька зъ нихъ напечатаніи були въ „Русалцѣ Днѣстровѣй“, яку выдавъ бѣтъ вразѣ съ Ивановъ Вагилевичемъ и Яковомъ Головацкимъ. Книжочка тая, хочъ якъ невинна своимъ змѣстомъ, переходила тяжку судьбу; во Львовѣ не дозволивъ еи печатати тогдашній рускій цензоръ, священникъ Венедиктъ Левицкій, одинъ зъ тыхъ, котрѣ въ книжкахъ рускихъ не хотѣли знати иншого, крѣмъ церковного языка. Доперва великимъ заходомъ удалося выпечатати еи въ 1000 примѣрникахъ року 1837 въ Будинѣ на Уграхъ, зъ сего 900 до Львова надѣсланыхъ примѣрниковъ сконфісковала львовска поліція и доперва року 1848 побачили они свѣтъ божій. Були хвилѣ, коли руска азбука чуть не була заступлена польскими буквами, тымъ бѣльше, що знайшлися и межи Русинами такі, котрѣ руску рѣчь стали выдавати польскою азбукою, и тогды то написавъ Маркіянъ розвѣдку „Азбука и Abecadło“, въ котрѣй рѣшучо стае въ оборонѣ прадѣднои нашої азбуки. Узглядняючи недостачу книжокъ шкѣльныхъ рускихъ, написавъ

ѡнѣ „Читанку для малыхъ дѣтей“, котра выйшла доперва по его смерти и черезъ довшій часъ була уживана въ школахъ народныхъ; зѣ праць историчныхъ згадати тутъ належить розвѡдку о Богданѣ Хмельницкомѣ и другу: „О запорожцяхъ и ихъ Сѣчи“. Есть се часть не докѡнченои бѡльшой его розправы. Дуже ревно занимався ѡнѣ збираньемъ матеріалѡвъ до руского словаря, заохочувавъ до того другихъ, но смерть не дала довершити сего дѣла. На короткій часъ передъ его смертію загадала Ставропігія львѡвска выдавати руску народну часопись и ему предпоручити си веденье, та смерть забрала его зѣ того свѣта. Прозою написавъ ѡнѣ прекрасну казку „Олена“. Крѡмъ того занимався ѡнѣ переводами пѣсень сербскихъ, перевѣвъ часть польскои поемы Гощиньского п. з. „Замокъ каневскій“, ческу старинну поему „Рукопись короледворска съ судомъ Любуши“ и найстаршій памятникъ бувальщины нашои, „Слово о полку Игоревымъ“ (переводъ затратився).

А теперъ одно слово о его трудахъ на поли, літературы церковнои. О тѡмъ може мало кто згадае, скѡлько здѣлавъ бл. п. Маркіянъ на тѡмъ поли. Бувъ ѡнѣ вѣрнымъ сыномъ своего народа, але и своєї Церкви; знавъ ѡнѣ, що народови нашому потреба корму духовного, и придбавъ его ему не мало. Прекраснѣй его „Псалмы Руслановѣ“ (Маркіянъ прибравъ собѣ имя „Русланъ“) то найкрасша зѣ всѣхъ его поезія, хотяй прозою писана. Они оказываютъ, якъ непоколебима була вѣра въ его сердцю, яка надѣя, яка любовь надземска! Бл. п. Маркіянъ загадавъ бувъ перевести въ парафразѣ цѣле святе Євангеліе, та встигъ перевести лишень цѣле Євангеліе св.

Іоанна и часть св. Маѳея. Въ згаданой „Читанць для малыхъ дѣтей“ помѣщуе ѳнъ прекраснй оповѣданя библійнй. Знавъ ѳнъ, що того рода кормъ конечный для народа нашего; нѣй се буде ѳтповѣдею для тыхъ, котрй величаючись, що идуть слѣдами Маркіяна, здалека ѳтъ народа ѳтсувають все, що має стычнѳсть съ Церквою; а зъ другой стороны, нехай заохотить до дальшого труда тыхъ, котрй понявши духа Маркіяноваго, просвѣщаючи умъ народа, не забувають и о потребахъ сердца и душъ.

Маркіянъ Шашкевичъ бувъ тымъ, котрый, по довгихъ лѣтахъ, першй (1838 р.) выголосивъ во Львовѣ руску проповѣдь...

Отъ, се короткй очеркъ его трудѳвъ. Любивъ свою рѳдню, и трудился для неѳ; середъ труда пѳшовъ въ иншй. свѣты по надгороду вѣчну. И померъ въ розцвѣтъ життя, а съ нимъ: „Все замѳкло — надѣѳ нашй уснули“ „О кобы ты бувъ доживъ ясного воскресенія для рускои неньки, до котрого ты такъ съ предчутьемъ въздыхавъ, бувъ-бысь съ нами еще на груди възлюбленои Руси пролявъ слѣзу радости, якъ пролявъ еси въ жалю надъ еѳ недолею. И тѣшусь днесъ съ нею и плачу за тобою, и мои слезы не устануть, поки не стверднуть якъ кристалъ и не стануть памятникомъ на твоѳй могилѣ. Вѣчная, вѣчная, тобѣ память! (Слова М. Козановича.)

* * *

„Така доля народа Галицко-руского, що годѣ и годѣ ему розвинути свою красу и сылу въ народнѳй словесности! — Ледви заблысла зѳрничка зъ по за густыхъ хмаръ, замеркотѣла на проясне-

нѣмъ небѣ, та й тутъ и погасла! — Такою зѣрничкою розсвѣту нашего бувъ не давно помершій нашъ Шашкевичъ — Быстрою мыслею обнявъ ѡнъ бывшее и теперѣшне, кинувъ гадокъ кѡлька въ будуче — на часъ на годинку, порадовавъ ѡнъ своими пѣснями свѣй рѡдъ, свою братію — та й замовкъ на вѣки!

Сими словами зачинає Иванъ Головацкій, братъ Якова, свою „Память Маркіяну Руслану Шашкевичу“ (Вѣнокъ Русинамъ на обжинки. 1846. р.)
Замовкъ на вѣки? Нѣ! не замовкъ соловѣй, бо не замовкла его пѣсня, не замовкла и не замовкне. Замовкнутъ уста нашѣ, по нашѣй памяти и слѣду не стане; сотне поколѣнью — дай Боже щасливше ѡтъ насъ — поминати буде его имя, а его пѣсня ѡтгомонѡмъ чарѡвнымъ додавати буде силы и вытревалости въ трудѣ надъ добромъ рѡднѣ свои. Ты не померъ Маркіяне; Ты живешь мѣжь нами духомъ великой твоей любви до всего що наше, що питоме! Надъ гробомъ твоимъ „мраки чорной, хмарной твоей долѣ не повиснутъ;“ его освѣнитъ леготь вдячности нашої! Твои пѣсни, они знайшли лѣпшу долю, они не „розплылись по поли, не зглухли, не заѣмѣли,“ они живутъ и жити будутъ! О незабвенный, честь тобѣ и слава; честь поконвѣчна, слава не заходяча! Ду-

хомъ будь зъ нами, щобы и мы могли сказати о тобѣ що :

Ты гаѣ нашій, рѣки, горы, доли
Будишь зъ немочи, даєшь имъ оченька,
Даєшь имъ голосъ, гарніи личенька,
И насъ думати съ ними вчишь поволи.

И думати и любити и сердце и душу за нихъ дати! О Маркіяне, честь тобѣ! а душу твою, „со святыми упокой“!

Псалмы Русланові.

Кто зъ Богомъ, Богъ зъ нимъ, мовлять нашій люде; и добре мовлять, бо хто яко Богъ? — Бо цуратися тобою будуть люде и стануть тебе судити сусѣды, и братъ твоій скаже: нѣтъ менѣ брата; и отецъ твоій скаже: не мавъ-емъ сына; а мати твоя назве тя гадиною; сынъ твоій двигне руку на тебе; а свояки твои выречуть ся тебе и вержутъ на тебе соромомъ и неславляти тебе стануть далеко и широко, бо не вгодивъ-есъ ихъ лихѣй воли... Але ты не журись, не вдавайся въ розпуку, бо кто, яко Богъ? — Той, що звелѣвъ нѣчому зродити свѣты, величне сонце и мѣсяць, тьмы звѣздъ; що велѣвъ темнотѣ переке-

нутися въ свѣтло; зъ которого долони сверкнули огнѣ и вдарили воды; которого невидиме око видить гадки душъ нашихъ; который спрягъ собою безначатокъ и безконецъ; которого сердце всему свѣту сердце, а воля гараздъ всѣхъ вѣкѣвъ и всѣхъ вѣкѣвъ и всѣхъ сторѣнъ щастье: той съ тобою — Богъ съ тобою!

II.

Великій есть Богъ и велике имя Его! Зъ небесъ на землю, ѡтъ кѣнца свѣта до кѣнца простираеся воля его; все, що пѣдъ сонцемъ и выше сонця, въ свѣтѣ и за свѣтами, розгомонное мудрѣсть безначальну и безконечну его; а передъ сею мудрѣстю марниця всѣ мудрѣсти нашѣ, якъ крапля передъ моремъ, якъ червина передъ велитомъ, якъ годинка передъ вѣками. Мудрѣсть и воля его суть двое и едно, якъ душа и мысль еи, поломѣнь и огонь. Мудрѣсть тая свѣтови, що вода рыбѣ, що людямъ воздухъ, що надѣя сердцю чоловѣчому: возми тое а погибне сеє. Гордишь ся, чоловѣче, умомъ твоимъ и розумомъ твоимъ, якъ день свѣтломъ, забувши на сонце, — якъ въ подобѣ ворона павлянымъ пѣрьемъ; гордишь ся и кажешь: нѣтъ Бога! — то и тебе нѣтъ. Сонъ еси и мара, а твое имя — вѣтеръ на степахъ

Украины; а мысль твоя — дымъ и заворотъ;
а житье твое — житье камѣня въ земли глубоко;
а надѣя твоя якъ пѣна на водахъ, и не лишитъ
ся по дняхъ твоихъ слѣдъ. Мраки огортали тебе
по сѣмъ и темнота гѣрка наляже на тебе по тѣмъ
боцѣ, бо Богъ хотѣвъ, щобысь свѣтъ видѣвъ,
а ты въ пѣтму влюбився — и вволится тобѣ во-
ля твоя.

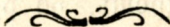
III.

Вѣра сердца мого якъ Бескидъ твердо поста-
новилась' на любви. — Смутокъ твоѣ зныдѣе,
а радѣсть слѣды его позмѣтае, а сумна пѣвнѣчь
буде нинимъ полуднемъ, и звеселишся, а око твое
зблещитъ зѣрничкою въ бурнѣй пѣтмѣ житя
твоего и огорнешся зоревою свитою тихомира и
линяеть надъ тобою милость Божая, бо надѣя
изъ сердца твоего не втекла — бо кто яко Богъ.

Сполошишь ми долю и проженешъ щастье,
день ми споморочишь и свѣтъ ми западе, нуждовъ
мя вдаришь и нашлешъ ми злиднѣ, свѣтъ ми спу-
стѣе и йме ворогувати, зныдѣе радѣсть и плачь
мя огорне, туга ми ранкомъ и вечеромъ журба,
и нѣчь ми несонна и горюванье съ сонцемъ, выр-
вешъ ми очи и душу ми вырвешъ: а не возьмешъ
милости и вѣры не возьмешъ, а не выдрешъ лю-
бови и вѣры не выдрешъ, бо руске ми сердце, та
и вѣра руска.

Н Е Щ А С Н Ы Й.

Кому Богъ въ груди давъ сердце мягеньке,
И давъ вродитись въ добрую годину,
Щастье, якъ лѣтомъ сонѣчко тепленьке,
Въ житю му всяку огрѣвае днину;
И свѣтъ ему милый и солодка нѣчка,
Мысли веселі и серденько грае,
Якъ у дубровѣ тихенька кирничка,
Днина за дниновѣ такъ ему сплывае. —
Лишь кто въ посестру взявъ тяжку недолю,
Що давить сердце, якъ вѣдьма коцава,
Кто вражбѣ нуждѣ попався въ неволю,
Кому съ журбами и сонѣ и забава:
Тому нѣтъ мѣся, анѣ супокою,
Нудить си свѣтомъ и нудить собою,
Туга до сердца якъ гадъ ся вслила,
Звѣдае мысли якъ змѣя зброчки,
Груди зсушила, здоровлье знорила,
Хлѣбъ му не милый, не терпитъ сорочки. —
Щежь то кто може изъ сердца сплакати,
Чи у куточку, чи за угломъ хаты,
Чи у грудь брата, або въ жменю друга,
Хоть на часочокъ сплыне зъ сердца туга:
Лишь коли слѣзы въ грудехъ скаменѣли,
И въ тяжку скалу надъ сердцемъ ся сбили,
Разбѣвъ изъ десять що день радъ-бысь вмерти,
Годѣ! а годѣ!.. потѣхи, нѣ смерти! —

Веря́тъ ся пѣсни родимѣ!

Тѣлько вже разѡвъ сонѣнко вертало,
Ясенѣкимъ свѣтломъ днину красило;
Но мому свѣтлу щожъ то ся стало,
Що менѣ доси не зазорѣло?

Вже и царинѡнка въ гору ся взбила,
Росте, и колосъ буяе швидко,
И ярина ся зазеленѣла —
Моѣй пшеницѣ не видко, не видко!

Соловѣй мило вже щекотаетъ,
Птичокъ громада лѣсна заграла,
Воздухомъ звѡнко жайворонъ спѣває —
Но моя птиця мнѣ не озвалася!

Де поглянь, въ землѣ цвѣтъ прозябае
По завчерайшѡй поводѣ,
Въ чудеснѣй барвы лугъ прибираєсь—
Но мому цвѣтку щось годѣ, щось годѣ!

Докижъ ты, доки весно молити?
Приспѣй на Галичъ лучи теплыми
И чадамъ рускимъ верни ихъ цвѣти,
Верни имъ пѣсни родимѣ!....

СУМРАКЪ ВЕЧЕРНІЙ.

Сонце ясне померкло, свѣтъ пѣтъма наслѣла ;
Въ ширь и въ здовжь до кола сумь ся розлягае ;
Чагарами густыми тьма вовкѣвъ завыла ;
Надъ тиномъ опустѣлымъ галокъ гаморъ грае ;

Тамъ нещасенъ думаю, тяжка мовь могила
Середь степу о пѣвнѣчь сумненько думае.
Згадка въ душѣ печальнѣй тужно згомѣтѣла ;
Бо сплынули радости, якъ Днѣстеръ сплывае !

Нависло ясне небо чорными хмарами,
Тяжкими густѣ боры склонились тучами,
Збѣйкнули дубровы й лѣсы застогнали.

Весело ми съ товѣ гудьбовѣ, та й съ тыми лѣсами,
Мило ми съ буйнымъ вѣтромъ, съ блудными марами
Студена тая доля къ серденьку припала...

644652